

"אלה תולדות יעקב, יוסף", ונדרש בו "וישב", בקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. דאן הרוגז האמור כאן אלא רוגזו של יוסף, פ' שטן מכירתו: ואת' שפיר, אמר להם יוסף אל תרגזו וכו', פ' אל תתעסקו בדבר הלכתא דא בדרך, כי האלקים שלח אתי וכו', לקיים עצת אלתו צדיק וכו'.

פירוש הדבר: כי אם תסכימו גם אתם לאתה עשה וכו', אז יהיה המכר לשם שמים לגמרי, ובמקום מכר פנה, אין מקום לקנס, והכתוב העיד כי הסכימו גם-הם, ואכדיתבאר, ושמא משום זה הובא כספם בפי אמתחותם פעמים, חד לשנאה וחד לקנאה; דכתיב אישנאו אגו, וכתיב ויקנאו. דאם ישומו בתשובה שלמה לכון לשמה מה שעשו שלא לשמה, אז ודא ההדונוה ^{תעויו} ~~שעשו~~ להם פאכיוה, כדקא יאור.

הל'ד: ואלה שמות בני ישראל - הבאים - מצרימה. את-יעקב איש ובתו גאן.
 פירש"י: "אפע"פ שמנאן בחי"הן בשמותן, תור ומנאן במיתתן, להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ואכניסן במספר ובשמותן, שנאמר: המוציא במספר צבאם, לכולם בשם יקרא."

וט' כונתו גזה, כי לפי השטמים והתקודות בסדר האותיות, הנה נאה ויאה לבאר הפסוק בשבח השבטים, וכאלו כתיב, ואלה שמות של בני ישראל ראויים לקריאה בשם, מכל בני ישראל הבאים וכו'. ופירש עכשו מס"פא, איש וביתו באו, ^{נקרא} ~~זקן~~ ^{זקן} את-יעקב ^{זקן} וקץ נלו לרש"י, כי מכל בני ישראל הבאים מצרימה, ^{נקרא} ~~זקן~~ ^{זקן} אלו שמנאן כאן בשמותן, היו ראויים לזה גם לאתר המיתה, בסוד שום שם משמן שאל וכו', שנמשלו לכוכבים גם בחייהם וגם במיתתן. וזהו חבתן יתרה שמוציאן ואכניסן במספר

ובצמם, אך, ליתר יוצא ירך - יעקב, עוד הקריאה בצמם תלויה בצמורה
 כמו שנאמר, המוציא במספר לצמם, לכולם בצמם יקרא. וירצה; המוציא
במספר לצמם, בכלל ע' נפש, לכולם בצמם יקרא, לעתיד לבא. וז' לפי
 פשטות הדברים, כי לך שנה רש"י פסוק דא מהפסוק שהביא בעל המדרש.
 כי במדרש הכונה להעיר בפרט שבח השבטים עצמם, ולכן נאמר:
מונה מספר לכוכבים, לכולם שמו יקרא. ואולם רש"י, לבאר הפסוק זידן
 כדרכו בתורה, ולהורות ~~ההבחנה~~ בין שבח השבטים ליתר ע' נפש הוא דאמא,
 וכדפי'. ולפי הנסתרות יש להאריך, ועל ~~ההבחנה~~ "והשבטים יקראו".

יש לומר כי טל-טן כתיב "ויהי כל הנפש יוצא ירך - יעקב",
 בלשון צער. דאף כי המל' דל' "ויהי" טהג בטבם ב"ויהי בימי", בסל גאמ
 יש לפרש נמי ב"מאן אמר וי", ומהו הצער?

הנה, לפי האור - החיים, אין מקום לבארו על הגלוג, כי לפי
 פשטי הכתוב אין זה מקום הדבר. אלא, התורה עצמה מצטערת על
 שלא היו בין הכל יאלא שבעים. באשר ראוי היה יוסף להעמיד יב שבטים,
 ולא העמיד יאלא ב', משום פגע רע שפגעו יאלא פוטי פרע. ונתן טעם לדבר
 ש"יוסף היה במצרים" וזין זה גרמא שלא היו יוצא ירך יעקב אלא ע', ולא
 יאלא מיעקב שמונים ענפים. ע"כ. ואנ' הדל לא ירדת לוסוף דעתו ^{שמונים} שמונים
 הענפים. וצמא רומא להשלמת גמר תיקון הגבורות בצורצם בבינה עצמה,
 וכמו שכתוב, ואם בגבורות שמונים וכו'. ~~שמונים שמונים שמונים~~

אומנם, נ' לזייק בזה כי הצער נמשך מנגיעת כפ-ירך יעקב,
 דכתיב ותגע כפ-ירך יעקב, וכתיב "ויהי כל הנפש יוצא ירך יעקב";
 לפיכך דקדק הכתוב לומר בזה הלשון נמי בפרשת ויגש (מו' - כו'): כל
הנפש הבאה ליעקב מצרטה, יוצא ירכו, מלבד נשי בני יעקב. דבלאו
 הכי, מלבד נשי בני יעקב למה לי? אלא, השוא הכתוב הששים-ושע
 לנשי בניו, ועד-כאן לא אמר "ויהי". מה נשי בני יעקב חזין מהנגיעה, אף

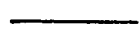
הם
 כי נמשלו לכוכבים משום שעתידן להיות מצדיקי הרבים, כדכתיב ומצדיקי
הרבים ככוכבים לעולם ועד. לפיכך חזר ומנאן במיתתן להודיע חזרתן
 יתרה, שנמשלו לכוכבים וכו'. ועוד יש לעיין באורך בהקדמת התיקונים,
 פירוש הפסוק: והמשכילים יתהירו כזוהר הרקיע, דא מארי קבלה, ומצדיקי
הרבים ככוכבים לעולם ועד, דא מארי משנה וכו', דמשום זה מתחילין פתגמי
 דמתניתין ברהא לצאג הכוכבים.

ובזה, אפשר להוציא ספינקא זבין האור- החיים לדברי רש"י,
 באשר כתב שדברי רש"י מספינקין אלא לדרישה, ולא לפשטן של סקרא. והשתא,
 לבתר אורו של המאור- ושמש, דברי האור- החיים ודברי רש"י אור אחד
 הוא. באשר האור- החיים עצמו פירש באר- היטב כמה היו השבטים מצדיקי
 הרבים, שלדעתו בא הכתוב לפרט מי ואי היא לקבל גזרת המלך לסבול
 עול הגלות. ונתן ראיה לזה שאחר מות אביהם ועלו ארצה כנען, חזרו
 פעם שנית כאמור בפרשת ויחי (נד). ומנה כאן הכתוב מי הם בעלי
 הצדקות, זה כאובן, וכו', וכתב בספר זכרון לפנינו ליראי ה' וכו'. ע"ש.
 וגם קושיותו השנית, שלפי דברי רש"י היה לו לקבוע המנין אחר אומר
 וימת יוסף דכאן, נראית כמתישבת במקצת. כי לפי דברי עצמו היה לו
 לפרטם כאן, סמוך למיתתן, דכתיב " וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא "
 כי, בו'מת יוסף של פרשת ויחי עדיין הם לא מתו, שהוא הקדים דרך המלכות
 כפירשו ליל, ולכן נראה ברור כי הדרישה שהביא רש"י ופירוש האור- החיים
 דברי אחד הוא. אלא כי רש"י נתן בזה מקום לקבול שכר כדרכו הטובה,
 וטובים השנים מהאחד.

כלל העולה, כי באמת אחי יוסף הסכימו לדבר, לירד מצרימה
 ברצונם ובצביונם, בסוד הע'גלות, איש וביטא באו, ככל האמור להם על פי
 יוסף צדיקא, והעיקר, כי החליטו לנה בויס שנאמה להם פרשת
 "אל תרגזו בזרע", כי אחרי מות אביהם היו צריכים לחגור מכל-מקום,
 משום טפם וצאנם אשר עזבו בארץ גושן, שזה אורה כי כבר הסכימו

לדעת הצדיק, וכדפירש האור-החיים.

והשתא, כונת יוסף מבוארת מאד: כי מצרים היא היא מקום הגלות בסוד אונם קדיבור, לעסוק בתיקון פגם נגיעת כף-הירך, ולהיות מצדיקי הרבים ככוכבים בלילה וכו', ולכן הזהיר עליהם מה שהזהיר וכו', ושלא לעסק בדבר הלכה בעלייתם אל אביהם, ביאשר עלים שוב מארץ חוץ לארץ הקדש וכו', והמבין יבין, יאלא, שלא לעמר מדבר הלכה, בסוד הכנה לתפלה וכו'.

והנה, לסיכום הדברים, מה טוב להביא בכאן מה שנתחכם השלה"ק, בתורת הגוהר ה"ק, וכדתנן חכמים האהרו בדבריהם, ופירש רמק נפלא בסוד כף-ירך, ללא נקרא יעקב"א תכליתו של עולם, שנתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסע הכבוד. ורמק בזה כי ים, ר"קיע, כ"סא הכבוד, ל"ת ירך. ותגע הכף שבירך, בו ביום שנחרב בית-מקדשנו ונפלה עטרת ראשנו, וכו'.

וכמו כן, רמק הכתוב כי מאורע אמת פוטי-פרע זט"ב באב היה, דכתיב (וישב, לט"א). ויהי, כהיום הזה, ויבא הביתה לעשות מלאכתו, וכו'. ונדרש בתנחומין, ויהי, כאשר הגיע יום מיוחד, יום צחוק, יום אידם, וכו'. ונאצל יוסף. עצמו, שנראית לו דמוג דיוקנו של אביו, וכו'. אפס כי היסוד ל' טיפוג מבין אצבעותיו.

וכמו כן, נראה ברור כי פרשת מטות "אל תרגזו בזרע" נאמרה בו ביום, דכתיב "ויפל על צוארי בנימן אחיו ויבך" (ויגש מח'ד), וכדפירש"י, על שני מקדשיו שעתידין ליהיוג בחלקו של בנימין וסופן ליחרב.

ושזו פתח חזק העינין לראש : אל תתעסקו בדבר הלכה , כי היום
 אסור בלימודים משום חרבן בית המקדש הנחרב על המחלוקת , ואל
 תפנינו פסיעה גסה , שלא לדחוק את הקץ ; והכנסו בחמה לעיר , בכי-שא
 שיכתב ליוס השמיני , שלא לרחוק את הקץ .

כחננס , זכרתם וכו' , ולא בכסף וכו' , ציון במשפט תפדה ושביה
 ברוג' , זכרתם וכו' , ולא בכסף וכו' , ציון במשפט תפדה ושביה
 תגנוק ברוג' תמימות תזכור , זכרתם וכו' , וגם האריך זכור .

בחנינת הנותן לאדם דעת , והמשיב בני טמו לגורו
 ונמרה גאת ~~העבודה~~ , ה' יוס א' לחודש ג' - ~~העבודה~~
 שנת באחרית - ה' יוס (תש"ו) , ירושלים תת"בא .

יהודה בן-דוד אשכנזי .

מכון ויזא

ומה לנו בדור הזה , באשר כבר יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים , וגם
 הרשינו הרשעים , כי יאם לשטט לאיש לבוש הפדים אשר ממעל ואני
 שמת . ולא אבין , ואומרה מה אחרית אלה . ברוג' רחם תטור
 ברוג' אהבה תזכור , ~~העבודה~~ ברוג' עזיה תזכור
 ברוג' תמימות תזכור ; וכו' ~~העבודה~~ זכרתם להם ברית
 כאשר יוס אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים , להג
 להם לאלהים , אני ה' , ונאמר , והביאתם אל הר קדשי , ושמתים
 בבית תפלה , עולתיהם וזבחים לרצון על מקבתי , כי ביתי בית תפלה
 וקרא לכל העמים . ~~וי~~ כי בחינם נמכרתם וכו' , ולא בכסף וכו' ,
 ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה , ז"א